

Aileler İçin Gölge Öğretmen Rehberi

Doğru ihtiyacı belirlemekten doğru uzmanı seçmeye
kadar adım adım, uygulanabilir bir yol haritası

İçerir:

Kontrol listeleri • Mülakat soruları • Örnek formlar • 90 günlük plan

Kolaylaştırıcı Kişi

Bu Rehber Nasıl Kullanılır?

Aileler için pratik, sade ve karar vermeyi kolaylaştıran bir çalışma kitabı

Bu rehber, çocuğunuz için gölge öğretmen desteğini değerlendirirken tek bir “doğru cevap” vermek yerine doğru soruları sormanıza yardımcı olmak için hazırlandı.

1. Okuyun

Önce çocuğunuzun okul içindeki gerçek ihtiyaçlarını değerlendirin. Tanıdan çok günlük işlevselliğe odaklanın.

2. İşaretleyin

Kontrol listelerini aile, okul ve uzman görüşleriyle birlikte doldurun. Tek bir güne göre karar vermeyin.

3. Uygulayın

Mülakat formunu ve ilk 90 günlük planı kullanarak süreci ölçülebilir ve şeffaf hale getirin.

Önemli Not

Bu rehber tanı, terapi veya klinik değerlendirme yerine geçmez. Her çocuk farklıdır. Gerektiğinde çocuğunuzu takip eden uzmanlar ve okul ekibiyle birlikte karar verilmelidir.

İçindekiler

20 sayfalık aile rehberi

01	Gölge öğretmen nedir?	4
02	Gerekli mi? Karar çerçevesi	5-6
03	Doğru uzmanı seçmek	7-8
04	Mülakat ve kişilik değerlendirmesi	9-10
05	Okul-aile-uzman iş birliği	11-12
06	İlk 90 gün planı	13-14
07	Örnek formlar ve kontrol listeleri	15-18
08	Kırmızı bayraklar, kaynaklar ve başvuru	19-20

Gölge Öğretmen Nedir?

Rolü doğru tanımlamak, doğru kişiyi seçmenin ilk adımıdır

Temel Rol

Gölge öğretmen, öğrencinin okul ortamındaki akademik, sosyal ve davranışsal katılımını destekler. Amaç, çocuğun yerine yapmak değil; uygun ipucu, yapılandırma ve geri çekilme ile bağımsızlığı artırmaktır.

Ne Değildir?

Bakıcı, sınıf öğretmeninin yerine geçen kişi veya çocuğun tüm sorumluluğunu üstlenen bir refakatçi değildir. Her an müdahale etmesi değil, doğru anda doğru düzeyde destek vermesi beklenir.

İyi bir destek sürecinde:

- ☐ Çocuk sınıf öğretmenini takip etmeye devam eder.
- ☐ Yardım, ihtiyaç kadar ve mümkün olan en düşük düzeyde verilir.
- ☐ Akran ilişkilerinde yetişkin görünürlüğü zamanla azalır.
- ☐ Hedefler gözleme dayalı ve ölçülebilir şekilde takip edilir.
- ☐ Çocuğun “yapabildikleri” düzenli olarak artırılır.

[Detaylı blog yazısını oku](#)

Gölge Öğretmen Gerekli Olabilir mi?

Taniya değil, okul ortamındaki işlevselliğe bakın

Destek İhtiyacını Düşündüren İşaretler

- ☐ Derse başlamak için sürekli yetişkin yönlendirmesi gerekiyor.
- ☐ Sınıf kurallarını bilse de uygulamakta sık zorlanıyor.
- ☐ Dikkatini kısa süre koruyabiliyor ve öğrenme süreci belirgin etkileniyor.
- ☐ Teneffüslerde akran ilişkileri kurmakta veya sürdürmekte zorlanıyor.
- ☐ Güvenlik riski oluşturan kaçma, dürtüsel hareket veya farkındalık güçlüğü var.

Gölge Öğretmen Gerekmebilir

- ☐ Öğretmen yönlendirmelerini çoğunlukla takip edebiliyor.
- ☐ Küçük sınıf düzenlemeleriyle görevlerini tamamlayabiliyor.
- ☐ Akranlarıyla iletişim kuruyor ve yardım istemeyi biliyor.
- ☐ Okul ekibinin mevcut desteği yeterli oluyor.
- ☐ Yetişkin desteği olmadan günün büyük bölümünü sürdürebiliyor.

Aile İçin Mini Karar Ağacı

Kararı tek başına değil, okul ve uzman görüşleriyle birlikte verin

1

Zorluk, çocuğun öğrenmesini veya sosyal katılımını belirgin etkiliyor mu?

2

Sınıf öğretmenin düzenlemeleri ve kısa yönlendirmeleri yeterli oluyor mu?

3

Birebir destek verilince katılım ve bağımsızlık artıyor mu?

4

Destek hedefleri ölçülebilir ve zamanla azaltılabilir mi?

Sonuç: İlk üç soruya “evet”, ikinci soruya “hayır” yanıtı veriliyorsa, sürekli ve hedefli bir gölge öğretmen desteği değerlendirilebilir. Hedef her zaman daha fazla bağımsızlıktır.

Doğru Uzman Profili

Diploma önemli; ancak tek başına yeterli değil

Eğitim altyapısı

Özel eğitim, çocuk gelişimi, psikoloji, PDR veya çocuğun ihtiyacına uygun ilgili alan.

Saha deneyimi

Benzer yaş ve ihtiyaç profiliyle okul ortamında çalışma deneyimi.

İletişim

Aile ve okul ekibiyle açık, zamanında ve saygılı iletişim.

Sınır koyma

Sakin, tutarlı, cezalandırıcı olmayan ve öngörülebilir yaklaşım.

Gözlem

Davranışın öncesini, işlevini ve sonrasını fark edebilme.

Bağımsızlık odağı

Çocuğun yerine yapmayan; ipucunu kademeli azaltan yaklaşım.

Aday Ön Eleme Kontrol Listesi

CV veya başvuru formunu incelerken

☐ Eğitim alanı rolün ihtiyaçlarıyla uyumlu.

☐ Benzer yaş grubuyla çalışmış.

☐ Okul ortamında deneyimi var.

☐ Dikkat, dürtüsellik veya davranış düzenleme deneyimi var.

☐ Sosyal uyum ve akran ilişkilerini desteklemiş.

☐ Akademik takip konusunda deneyimli.

☐ Çalışma saatleri ve lokasyon sürdürülebilir.

☐ Uzun dönem çalışmaya açık.

☐ Referans paylaşabiliyor.

☐ Ücret beklentisi bütçeyle uyumlu.

Pratik kural: Lokasyon ve saat uyumu “küçük ayrıntı” değildir. Günlük ulaşım sürdürülemezse, iyi bir aday dahi kısa sürede ayrılabilir.

Mülakatta Sorulacak 25 Soru

Sadece deneyimi değil, yaklaşımı ve kişiliği de anlamak için

- 1 Kendinizi ve çocuklarla çalışma yolculuğunuzu anlatır mısınız?
- 2 Daha önce okul ortamında gölge öğretmenlik yaptınız mı?
- 3 Benzer yaş ve ihtiyaç profiliyle çalıştınız mı?
- 4 Dürtüsel bir çocukla çalışırken ilk önceliğiniz ne olur?
- 5 Çocuk derste sürekli ayağa kalkarsa nasıl yaklaşırsınız?
- 6 Ödev yapmak istemediğinde nasıl desteklersiniz?
- 7 Çocuk öfkelenildiğinde ne yaparsınız?
- 8 Bir davranışın nedenini nasıl anlamaya çalışırsınız?
- 9 Çocuğun yerine yapmamak için kendinizi nasıl sınırlandırırsınız?
- 10 İpucunu ve yardımı nasıl azaltırsınız?
- 11 Öğretmenle fikir ayrılığı yaşarsanız nasıl ilerlersiniz?
- 12 Aileye günlük geri bildirimi nasıl verirsiniz?
- 13 Akran ilişkilerini nasıl desteklersiniz?
- 14 Teneffüslerde ne kadar görünür olmayı doğru bulursunuz?
- 15 Çocuğun güçlü yönlerini nasıl kullanırsınız?
- 16 Başarıyı hangi göstergelerle ölçersiniz?
- 17 İlk ay için nasıl bir plan hazırlarsınız?
- 18 Daha önce zorlandığınız bir vakayı anlatır mısınız?
- 19 Bu vakadan ne öğrendiniz?
- 20 Eleştiri veya geri bildirim aldığınızda nasıl karşılırsınız?
- 21 Beklenmedik program değişikliklerini nasıl yönetirsiniz?
- 22 Uzun süreli çalışmayı nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 23 Ulaşım ve çalışma saatleri sizin için sürdürülebilir mi?
- 24 Güncel ücret beklentiniz nedir?
- 25 Bir aile sizi üç kelimeyle tanımlasa hangi kelimeleri kullanırdı?

Mülakat Değerlendirme Formu

Görüşme sonrası “iyi hissettirdi” yerine somut kriterlerle değerlendirin

İletişim ve anlatım

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Sakinlik ve duygusal denge

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Çocuğa saygılı yaklaşım

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Dürtüsellik / davranış bilgisi

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Akademik destek yaklaşımı

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Sosyal beceri desteği

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Okulla iş birliği

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Geri bildirim ve raporlama

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Ulaşım ve devamlılık

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

Ücret-bütçe uyumu

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

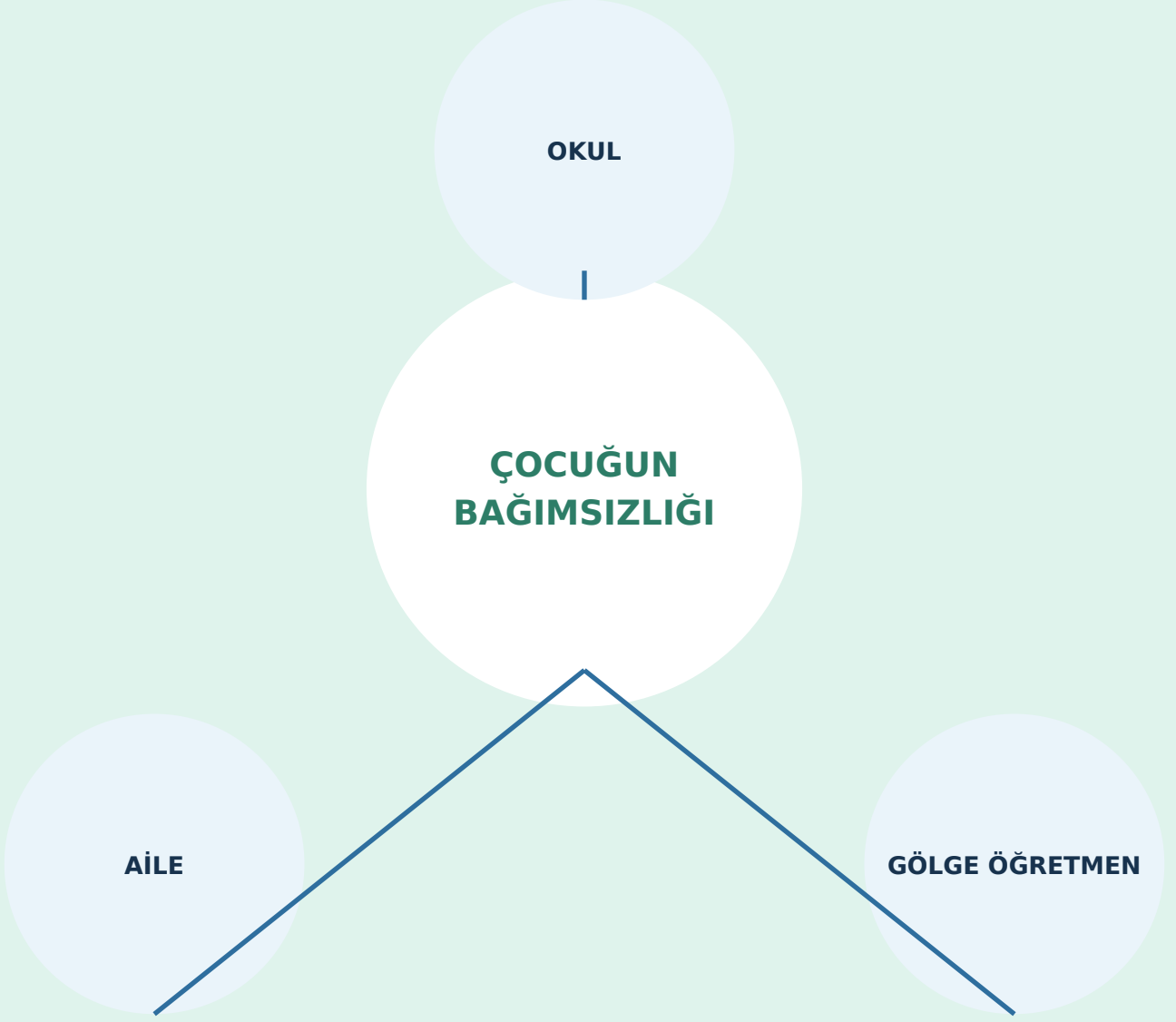
Güçlü yönleri:

Kararsız kaldığım noktalar:

Bir sonraki adım:

Okul - Aile - Gölge Öğretmen İş Birliği

Çocuğun çevresindeki yetişkinler aynı hedefe bakmalı

Ortak Çalışma İlkeleri

Hedefler yazılı olmalı. Günlük bilgi akışı kısa ve işlevsel tutulmalı. Sorunlar çocuğun yanında tartışılmamalı. Gölge öğretmen sınıf öğretmenin otoritesini gölgelememeli; aile de uzmanın profesyonel sınırlarına saygı göstermelidir.

Haftalık İletişim Planı

Fazla mesaj değil, doğru ve düzenli bilgi

Günlük

2-5 dakikalık kısa bilgi

Katılım, belirgin olay, önemli değişiklik

Haftalık

15 dakikalık özet

Hedeflerde ilerleme, zorlanmalar, gelecek hafta

Aylık

Yazılı değerlendirme

Veri, hedef güncelleme, desteği azaltma planı

Acil durum

Anında iletişim

Güvenlik, sağlık veya ciddi davranış olayı

Günlük Kısa Geri Bildirim Örneği

"Bugün ilk iki derste yönergeleri tek hatırlatmayla takip etti. Matematik etkinliğine bağımsız başladı. Teneffüste oyuna katılmak için sözel ipucu gerekti. Son derste yorgunlukla birlikte dikkat azaldı. Yarın ilk derste görsel planı yeniden deneyeceğim."

İlk 30 Gün: Gözlem ve Uyum

Amaç hemen değiştirmek değil, önce doğru anlamaktır

1. Hafta

İlişki kurma

Çocuğun güçlü yönlerini, ilgi alanlarını, zorlandığı zamanları ve sınıf rutinini gözlemleyin.

2. Hafta

Temel veri

Dikkat süresi, yardım düzeyi, sosyal katılım ve zorlayıcı davranışların sıklığını not edin.

3. Hafta

Hedef seçimi

Aynı anda en fazla 2-3 öncelikli hedef belirleyin.

4. Hafta

İlk değerlendirme

Hangi destekler işe yaradı? Hangileri çocuğu gereğinden fazla yetişkiye bağımlı hale getirdi?

31-90. Gün: Hedef, Ölçüm ve Geri Çekilme

İyi süreç, desteğin görünürlüğünü kademeli azaltır

31-45. Gün

Seçilen hedeflere uygun ipucu sistemi oluşturun. Sözel, görsel veya fiziksel yardımların hangi sırayla azaltılacağını belirleyin.

46-60. Gün

Başarılı olduğu görevlerde yetişkin yakınlığını azaltın. Öğretmen ve akran kaynaklı doğal ipuçlarını artırın.

61-90. Gün

Verileri karşılaştırın. Desteğin hangi derslerde veya zamanlarda azaltılabileceğine birlikte karar verin.

Ölçülebilir hedef örnekleri

- ☐ "Derse 3 dakika içinde başlayacak."
- ☐ "Bir ders boyunca en fazla iki sözel hatırlatma alacak."
- ☐ "Teneffüste bir akranına oyun başlatma cümlesi söyleyecek."
- ☐ "Çantasını kontrol listesiyle bağımsız hazırlayacak."
- ☐ "Yardım istemek için uygun cümleyi kullanacak."

Örnek Form 1: Öğrenci Profil Özeti

Uzmanla paylaşılacak bilgiyi sade ve işlevsel tutun

Öğrencinin adı / yaşı:

Okul / sınıf:

Güçlü yönleri ve ilgi alanları:

Okulda en çok zorlandığı alanlar:

İletişim biçimi ve anlama düzeyi:

Duyusal hassasiyetler:

Sakinleşmesine yardımcı olan şeyler:

Motivasyon kaynakları:

Güvenlik açısından dikkat edilecek noktalar:

Ailenin ilk üç önceliği:

Örnek Form 2: Haftalık Gelişim Takibi

Kısa, ölçülebilir ve yorumdan çok gözleme dayalı

Hedef	Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Not
Derse zamanında başlama						
Yönergeyi takip etme						
Görevi tamamlama						
Uygun şekilde yardım isteme						
Akranla etkileşim						
Duygu düzenleme						
Bağımsız geçiş yapma						

Öneri: Günlük puanlama için 0 = yapamadı, 1 = yoğun destekle, 2 = az destekle, 3 = bağımsız sistemini kullanabilirsiniz. Puanın yanında kısa bir gözlem notu, sayının anlamını güçlendirir.

Örnek Form 3: Olay ve Davranış Gözlem Formu

Davranışı etiketlemek yerine öncesi-sonrası ile anlamaya çalışın

Tarih / saat:

Ortam / ders:

Davranıştan hemen önce ne oldu?

Gözlenen davranış neydi? (yorum değil, gözlem)

Yetişkinler nasıl tepki verdi?

Davranıştan sonra ne oldu?

Olası ihtiyaç / işlev:

Bir sonraki sefer ne denenecek?

Çalışma Başlamadan Önce Netleştirme Listesi

Belirsizlik, iyi niyetli ilişkileri bile zorlayabilir

☐ Çalışma günleri ve saatleri

☐ Başlangıç tarihi ve deneme süresi

☐ Ücret, ödeme tarihi ve ulaşım durumu

☐ İzin, hastalık ve devamsızlık prosedürü

☐ Görev kapsamı: ders, teneffüs, ödev, sosyal destek

☐ Okul içindeki yetki ve sınırlar

☐ Günlük / haftalık geri bildirim biçimi

☐ Gizlilik ve sosyal medya kuralları

☐ Acil durumda aranacak kişiler

☐ Sürecin sonlandırılması ve devir planı

Unutmayın

Yazılı çerçeve “güvensizlik” değil, iki tarafın da ne beklediğini bilmesini sağlayan profesyonel bir korumadır. Çocuğun mahremiyeti ve okul kuralları ayrıca gözetilmelidir.

Kırmızı Bayraklar

Tek bir işaret kesin karar verdirmez; ancak örüntüleri ciddiye alın

Çocuğu tanımadan kesin sonuç ve hızlı “düzeltme” vaadi verir.

Ceza, korkutma veya utandırmayı normalleştirir.

Sınıf öğretmenini küçümser veya sürekli çatışmacı dil kullanır.

Çocuğun yerine ödevleri yapmayı başarı olarak görür.

Geri bildirim kapalıdır; her sorunu aileye veya çocuğa yükler.

Sınırları belirsizdir; gizliliğe dikkat etmez.

Ulaşım ve çalışma saatleri konusunda net değildir.

Sık iş değişikliklerini açıklamakta zorlanır.

Referans veya deneyim detaylarını paylaşmaktan kaçınır.

Ücret ve görev kapsamını konuşurken sürekli değişen bilgi verir.

Bir Sonraki Adımınız

Rehberi tamamladıysanız, şimdi ihtiyacınızı netleştirebilir veya ilgili yazıları okuyabilirsiniz.

Gölge Öğretmen Nedir?

Kaynaştırma Öğrencisi İçin Gerekli mi?

2026 Ücret Rehberi

Aile Başvuru Formu

kolaylastiricikisi.com

Bu rehber bilgilendirme amaçlıdır; klinik değerlendirme veya tanı yerine geçmez.